

บทที่ 5

บทสรุป

สภาภาษาชาวไทยเป็นองค์กรสาธาธารณกุศลที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศ ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2436 เนื่องจากกรณีพิพาทชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขงระหว่างไทยกับ ฝรั่งเศส เหตุการณ์ในครั้งนั้นมีความรุนแรงจนถึงขั้นมีการใช้กำลังทหารเข้าสู้รบกัน สตรีชั้นสูงชาวสยามในขณะนั้นจึงคิดว่าน่าจะมีองค์กรสาธาธารณกุศลขึ้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือทหารที่บาดเจ็บและผู้ได้รับความลำบากจากสงคราม การเริ่มต้นด้านสังคม สงเคราะห์นั้นนับเป็นบทบาทหนึ่งของสตรีในสังคมไทย เพราะตามค่านิยมแต่เดิมนั้นสตรีมี บทบาทและหน้าที่เฉพาะภายในครอบครัวเท่านั้น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดของสตรีใน สมัยนี้ คือ การเข้ามาของวิทยาการด้านการศึกษาแบบตะวันตก โดยพวกมิชชันนารี ทำให้สตรีชั้นสูงมีโอกาสในการศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการสมาคมกับชาว ตะวันตกที่เข้ามาด้วยเป็นการเปิดโลกทัศน์ทางความคิดของสตรีให้ก้าวหน้า และ ในสมัยนี้ก็ได้รับมีการเห็นคุณค่าของชีวิตมนุษย์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากกการที่ ผู้ปกครองประเทศเปลี่ยนแนวพระราชกนิมในการบำเพ็ญกุศลจากการสร้างวัดมาเป็น การสร้างถาวรประโยชน์ให้กับประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เองจึงได้มีการจัดตั้ง องค์กรสาธาธารณกุศลขึ้นในสังคมไทย โดยใช้ชื่อในครั้งนั้นว่า สภาอุณาโลมแดงแห่ง ชาตีสยาม แม้องค์กรนี้จะจัดตั้งขึ้นจากความคิดที่ก้าวหน้าของสตรีในสมัยนี้ แต่เนื่อง ด้วยข้อจำกัดทางสังคมทำให้สตรีไม่สามารถดำเนินบทบาทต่างๆ ได้เท่าที่ควร เมื่อเหตุการณ์กรณีพิพาทสงบลง กิจการของสภาอุณาโลมแดง จึงซบเซาลงไปด้วย จวบจนกระทั่งพระบาทสมเด็จพะมงกุฎเกล้าฯ เสด็จขึ้นครองราชกษัตริย์ ในสมัยนี้สภาพสังคมในด้านการแพทย์และสาธาธารณสุขของไทย เริ่มเปลี่ยนไปจากการ เข้ามาของพวกมิชชันนารีที่นำเอาวิทยาการด้านการแพทย์แผนใหม่เข้ามาในสังคมไทย

ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ เมื่อมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ วิทยาการด้านนี้ก็แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้น ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านการรักษาพยาบาลขึ้นหลายประการ มีการจัดสร้างโรงพยาบาล มีความตื่นตัวในด้านสาธารณสุข การป้องกันโรค สถานการณ์ดังกล่าวนี้สืบเนื่องมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ การรักษาพยาบาลการรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชนก็ยังคงเป็นเรื่องสำคัญ แต่ขณะนั้นโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนที่มีอยู่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทรงมีพระราชดำริว่าจะปล่อยให้เป็นการของรัฐเท่านั้นคงไม่ทันกับความต้องการของประชาชน จึงโปรดฯ ให้ฟื้นฟูกิจการของสภาอุณาโลมแดงแห่งชาติสยามขึ้น ความจริงได้ทรงให้ความสนพระทัยในกิจการของสภานี้มาตั้งแต่เมื่อครั้งยังดำรงสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ในขณะที่เสด็จพระราชดำเนินกลับจากการศึกษาที่ประเทศอังกฤษ ได้เสด็จประพาสทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ที่ประเทศญี่ปุ่นนี้เองได้มีโอกาสเสด็จทอดพระเนตรโรงพยาบาลและกิจการของสภาภาษาชาติญี่ปุ่น จึงทรงมีพระราชดำริว่าหากจัดการสภาภาษาชาติขึ้นในเมืองไทยคงเป็นประโยชน์ยิ่ง เมื่อกลับมาถึงเมืองไทยก็ได้ทรงพระราชภาระงานของสภาอุณาโลมแดงจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ แต่ก็ยังมีได้มีการดำเนินการในสิ่งใดเนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ และสถานที่ทำการ เมื่อโปรดฯ ให้ฟื้นฟูกิจการของสภานี้ขึ้น เพื่อให้รองรับกับสภาพสังคมด้านการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ เริ่มโดยโปรดฯ ให้จัดสร้างโรงพยาบาลของสภาภาษาชาติขึ้น ก็ทรงสามารถขจัดข้อขัดข้องที่มีมาแต่เดิมไปได้ ด้่านทุนทรัพย์มีการรวบรวมเงินจากบรรดาพระราชโอรสพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ รวมทั้งทุนของสภาอุณาโลมแดงที่มีอยู่เดิมมาใช้ในการจัดสร้างโรงพยาบาล และโปรดฯ ให้ขนานนามว่า โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้สมเด็จพระบรมชนกนาถ โรงพยาบาลนี้ได้ใช้เป็นี่ทำการถาวรของสภาภาษาชาติสยามด้วย ด้านผู้ดำเนินงานก็โปรดฯ ให้เจ้านายฝ่ายหน้าเข้ามาช่วยในกิจการ

ของสภาด้วยเพื่อให้งานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสตรีก็มีได้
 หมดบทบาทไปโดยสิ้นเชิง ด้วยตำแหน่งสูงสุดขององค์กรนั้นผู้ดำรงตำแหน่งยังคงเป็น
 เจ้านายฝ่ายในชั้นสูงตลอดมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาภาษาศยามเป็นองค์กรสาธารณ
 กุศลดังนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดขององค์กร จึงมีผลต่อความน่าศรัทธาและน่าเชื่อถือ
 ขององค์กรด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ในปัจจุบันตำแหน่งสภานายิกานี้ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง
 ก็คือ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ซึ่งถือได้ว่าพระองค์เจ้านายฝ่ายในชั้นสูง
 และเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีสตรีดำเนินงานในบทบาท
 ด้านต่างๆ ในระดับรองลงมา เช่น ในด้านการรักษาพยาบาล การเงินบริจาค เป็นต้น

สภาอุณาโลมแดงแห่งชาติสยาม ซึ่งได้รับการฟื้นฟูโดยพระบาทสมเด็จพระ
 พระมงกุฎเกล้าฯ ในชื่อใหม่ว่า สภาภาษาศยาม จะได้รับการจัดรูปแบบการบริหาร
 ที่เด่นชัดขึ้น มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาศยาม พ.ศ.2461 เพื่อใช้ในการ
 การปกครอง มีกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรอย่างแน่ชัดขึ้น นอกจากนี้
 ยังมีการจัดแบ่งองค์กรบริหารภายในอย่างเป็นสัดส่วนในรูปกองแยกต่างๆ ซึ่งได้มีการ
 ขยายงานออกไปตามความต้องการของสังคมในแต่ละช่วง ในด้านการยอมรับในระดับ
 นานาชาตินั้น กรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ให้การรับรองสภาภาษาศยามเมื่อ
 วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2463 และสันนิบาตสภาภาษาศยามมีมติรับสภาภาษาศยามเข้า
 เป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2464

การดำเนินงานของสภาภาษาศยามนี้ บทบาทหลักขององค์กรคือ งานใน
 ด้านการแพทย์และสาธารณสุข สภาภาษาศยามได้ดำเนินบทบาทในด้านนี้เพื่อตอบสนอง
 กับสภาพสังคมในขณะนั้นมีปัญหาในด้านอัตราการตายของพลเมืองซึ่งเป็นกำลังสำคัญใน
 การพัฒนาประเทศอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉพาะในวัยทารก นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้าน
 โรคภัยซึ่งเป็นโรคที่รักษาได้ยาก แพ้ระบาดได้อย่างรวดเร็ว และบั่นทอนสุขภาพอนามัย
 ของพลเมือง บทบาทในด้านนี้ของสภาภาษาศยามมีการดำเนินการอย่างครบวงจร
 ทั้งในด้านการรักษาพยาบาลมีโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ศูนย์กลางในการรักษาพยาบาล

ในเมืองหลวงและจังหวัดใกล้เคียง และเริ่มการขยายบริการออกไปยังส่วนภูมิภาคด้วย คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ที่จังหวัดชลบุรี ทั้ง 2 โรงพยาบาลได้มีการพัฒนาความก้าวหน้าในด้านการแพทย์และขีดความสามารถในการให้บริการอย่างเต็มที่

ด้านการกำจัดโรคที่เป็นปัญหาของสังคมในขณะนั้น สภากาชาดสยามก็เข้าดำเนินการจนได้รับความสำเร็จในหลายส่วน เช่น การกำจัดโรคเรื้อน โรคพยาธิ และวรรณโรค เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการดำเนินการในส่วนที่เป็นการป้องกันโรคด้วย คือ การให้ความรู้ในด้านสุขอนามัย การเลี้ยงดูทารกแก่ประชาชน โดยการจัดการด้านอนามัย ศึกษา การอนามัยพิทักษ์ การออกหนังสือเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน ส่วนบทบาทในด้านวิทยาศาสตร์นั้น จะเป็นบทบาทที่เสริมให้การดำเนินการด้านการแพทย์และการสาธารณสุขเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น มีการคิดค้นยารักษาโรค วัคซีนป้องกันโรค และเซรัมต่างๆ ขึ้นใหม่อยู่เสมอ

สภากาชาดสยามมุ่งดำเนินการด้านสุขภาพและสาธารณสุขเป็นหลัก ต่อมาเมื่อมีความพร้อมขององค์กร จึงได้มีการขยายบทบาทในด้านอื่นๆ เป็นงานเสริมด้วย เช่น การอบรมเยาวชนด้วยงานของอนุสภากาชาด เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อสภาพสังคมเกิดวิกฤตการณ์กรณีพิพาทระหว่างประเทศขึ้นจนมีการสู้รบกัน สภากาชาดสยามก็ได้มีบทบาทในงานด้านการบรรเทาทุกข์ด้วย ซึ่งบทบาทด้านนี้เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นและส่งผลมาถึงเมื่อไทยด้วย งานด้านนี้ก็จะเริ่มทวีบทบาทและความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะสภากาชาดเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับและมีการให้ความคุ้มครองการปฏิบัติงานในเวลาสงคราม และมีโอกาสได้รับเงินสนับสนุนจากสภากาชาดสากลด้วย

จะเห็นได้ว่าสภากาชาดสยามเป็นองค์กรสาธารณกุศลที่ดำเนินการด้านสุขภาพให้ เป็นไปได้อย่างทันกับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ในส่วนนี้เองเป็น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรนี้สามารถดำเนินการอยู่ได้เป็นระยะเวลายาวนานจวบจน ถึงปัจจุบัน